

Sykes-Picot'un Yansımaları

İçeriği Yazan: [Merve Gülçin GÜLEÇ](#) [1] Zaman: Cum, 29/08/2014 - 19:46

Yazar: Merve Gülçin GÜLEÇ

Osmanlı devletinin Ortadoğu toprakları, İngiliz hükümeti adına Mark Sykes ve Fransız hükümeti adına Georges Picot tarafından imzalanan 16 Mayıs 1916'da gizli bir antlaşma ile paylaşılmıştır. Rusya'nın istediği bölgelere dokunulmamış ve Rusya iç savaş halinde olduğu için, antlaşmadan haberdar edilmemiştir. Burada İngiltere'nin en büyük amacı Rusya'yı çevrelemektir. Birinci Kriz evresinde de ABD'de SSCB'yi çevreleme politikası uygulamak amacıyla 'srail'le birlikte pek çok devleti desteklemiştir ve İngiltere'nin aynı amaçla desteklediği Bağdat Paktı 1955'te kurulmuştur. SSCB, Ortadoğu'da istediği prestiji ikinci kriz aşamasında, Stalin sonrası "barış içinde birarada yaşama" politikasında yakalamıştır. ABD buna karşılık 1957'de Eisenhower Doktrinini oluşturmuştur. Ancak doktrinini kabul eden ve etmeyen ülkeler arasında ayrışma yol açmıştır.

Sykes-Picot Antlaşması, İngiltere'nin daha önce Anadoluya yaptığı Ortadoğu düzenlemelerine ekliydi; bu nedenle bölgede bugüne kadar süregelen antlaşmaların tümünü kapsıyordu. Çinkisi, İngiltere Osmanlı devletine savaş maddesi satmak için Mekke Telif Hazinesi de Mısır'daki Yüksek İngiliz Komiseri McMahon aracılığıyla, Sykes-Picot antlaşmasıyla İngiltere ve Fransa arasında paylaşılan topraklar üzerine bir Arap Krallığı'nın kurulması için bir antlaşma imzalamıştı. 1918'de İstanbul'da Batı devletleri tarafından Sykes-Picot antlaşması açıklanmıştı. Ortadoğu'da karışıklıkların nedeni de Batı devletleri arasında açıklanmış bu yoldu. Mekke Telif Hazinesi kendisine batımlı bir devlet vasfı ediliyordu, ancak geri çekilmişti. İngiltere'ye savaşın güvenliği, Birinci ve İkinci Krizlerde etkisini göstermişti. Ortadoğu'daki prestijini kaybetmişti. Antlaşma'da Filistin'deki sınırların bir idare kurulması kararı verilmişti. 1917'de İngiliz Dışişleri Bakanı James Balfour, 2 Kasım 1917'de Sionist hareketin önderlerinden Lord Rothschild'e bir mektup yazarak, Filistin'de bir Yahudi devleti kurulması destek olacağını yazmıştı. Milletler Cemiyeti de desteklemiştir. İngiltere'nin Arap ve Yahudi politikası, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Arap-İsrailli savaşları nedeniyle oluşmuştur.

Ortadoğu'da Osmanlı toprakları üzerinde Sykes-Picot Antlaşması'nda kurulan tüm devletler, İngiliz ve Fransız yönetiminde 1946 yılına kadar varlığını sürdürmüştür. Sionistler bittirici aradığı batımlı karışıklıktan ilen emniyetlidir. Antlaşma'da kurulan Arap devletleri konfederasyonu yerine 1945'te ise batımlı olan Mısır, Suudi Arabistan, Irak, Suriye, Ürdün, Lübnan, Filistin ve Yemen Arap Birliği'nin kurumsallaştırılmasıyla, döneminde ABD ya da SSCB'den taraf olarak zorunda kalmıştır.

Sykes-Picot Antlaşması'na göre Filistin ve oradaki topraklar uluslararası statü verilmesi Birinci Kriz evresinde İsrail devletinin kurulmasıyla ilk adımdır. Birinci Kriz evresinde 14 Mayıs 1948'de İsrail kurulmuş ve BM Filistin toprakları'nın Arap ve Yahudi devletleri olarak dağıtılması ve Kudüs'ün BM yönetimine devredilmesi kararını vermiştir.

İsrail'deki "Prenel Krizleri Sorunu"nda İngiltere ve ABD, İsrail'in Akademi referansını millileştirme kararıyla engellemek adına ülkede yönetime kendi istedikleri Yahudi Kriz Pöhlviyi getirmişlerdir. Sykes-Picot Antlaşması'nda ise buraya İngiltere almıştır. Her iki durumda da İsrail'de tam bir batımlı İsrail sız edilemez. Benzer bir durum Assuan Barajı'nın inşaatı için Süveyş Kanalı'na devletleştirme kararı alan Mısır'da da yaşanmıştır. İngiltere, Fransa ve İsrail'in bu yolumu ancak ABD ve SSCB ortak müdahale yaparak bir devletin Mısır'dan ve Ortadoğu'dan çıkarmıştır. Sykes-Picot'u İngiltere ve Fransa'nın yerlerini, Soğuk Savaş'ı sona erdiren ABD ve SSCB almıştır.

Sykes-Picot antlaşması'nda İngiltere, Fransa ve Rusya'nın ortaklığı Soğuk Savaş'ı boyunca SSCB ve Batı'nın ortaklığında da devam etmiştir. Sovyet Devrimi nedeniyle Sykes-Picot'un çökmesi zorunda kalmıştır; olsa da, burada amaçlar için dünyaya savaşın çıkmasıyla ödemektir.

Merve Gülçin GÜLEÇ

Gahtatayazı Üniversitesi

Uluslararası İktisat Bölümü Yüksek Lisans

Yorumlar

- [Dış Siyasa](#) [2]
- [Tarih](#) [3]

Kaynak URL (05/05/2024 - 04:33 tarihinde yazdırıldı):

<http://www.politikadergisi.com/okur-makale/sykes-picotun-yansimalari>

Bağlantılar:

- [1] <http://www.politikadergisi.com/pd-uye/merve-gulcin-gulec>
[2] <http://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/dis-siyasa>
[3] <http://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/tarih>